

farní sbor ČCE **U Salvátora**
březen a duben 2023
velikonoční sborový list

*Se smrtí život utkal se
v podivuhodném zápase,
haleluja, haleluja.
Pán žití učinil ten div,
zemřel a v slávě vládne živ,
haleluja, haleluja.*

Porozumí tomu, o čem neslyšeli

Hle, můj Služebník pokropí mnohé pronárody krví, před ním si králové zakryjí ústa, protože spatří, co jim nebylo vyprávěno, a porozumí tomu, o čem neslyšeli... Izajáš 52,15

Prorok Izajáš v druhé části své knihy opakovaně hovoří o postavě Božího Služebníka. Nejvýrazněji vystupuje před očima v oddílu, který podmanivými obrazy líčí utrpení, jež na sebe vzal. (Iz 52,13 53,12)

Ve starozákonním podání tato postava zůstává tak trochu tajemná, bezejmenná. Ovšem už novozákonní a všechna pozdější křesťanská tradice rozuměla příběhu o spravedlivém trpícím služebníkovi Hospodinově jako zvěsti, která nese vpravdě kristovské rysy. Právem. Vždyť ve velikonoční zvěsti o smrti a vzkříšení mistra z Nazaretu znějí tytéž tóny, tytéž důrazy.

Pro život podstatnou a nosnou není ani vojenská, ani policejní, ani kapitálová převaha. Ani člověkova *Wille zur Macht*, „vůle k moci“. Ani cynická otrlost bojovníků z válek – at těch krvavých nebo jen žabomyších – po celé země tváři. Tím důležitým v Božích očích je naopak to bezbranné, to zbraněmi a kapitálem nezajištěné, to pokorné a sebeobětující se (Iz 53,7). To, co už tolikrát leželo na lopatkách. To, co si prošlo peklem za nás za všechny (Iz 53,8n).

Právě tomu Hospodin dává v Ježíši Kristu své vítězství. Právě to Bůh křísí k věčnému životu. Právě to se zjitra třetího dne po Velkém pátku vrací k nám, jako ke své rodině, jako ke své církvi, „zpátky domů“ (Iz 53,10n). Právě to nás zve ke stolu, abychom hostinou chleba a vína společně oslavili jeho návrat. Právě to nás zcela nezaslouženě, z pouhé milosti, obdarovává tak, abychom se z jím dobyté výhry mohli těšit i my.

Dalibor Antalík, farář

Výroční sborové shromáždění 2. dubna

svolává staršovstvo našeho sboru **na neděli 2. dubna 2022** Vedle obvyklého programu – zprávy staršovstva o životě sboru a informací o sborovém hospodaření – **budeme na shromáždění volit polovinu starších** (8 sester a bratří) a čtyři náhradníky, resp. náhradnice. Staršovstvo bude vděčné za Vaše náměty, návrhy a připomínky.

Zpráva staršovstva za rok 2022

I na Salvátor, tak jako na mnoho jiných, dopadlo to, **co přinesl rok 2022**. Začali jsme se nadechovat po covidu, plánovali, co obnovíme či nového vyzkoušíme, a do toho vpadnul Putin na Ukrajinu. Modlitby za mír zůstaly (zatím) nevyslyšeny, o to větší příležitost dostala naše ochota k solidaritě. Kostel se stal pojistkou jakožto nouzové útočiště pro uprchlíky, presbyteri drželi na jaře celý měsíc pohotovost, kdyby u nás potřebovali přenocovat uprchlíci z Ukrajiny přijíždějící na hlavní nádraží. Nakonec jsme takto ve spolupráci s Iniciativou Hlavák posloužili až v květnu a o prázdninách. Zároveň prostory kostela opakovaně využívali a využívají organizátoři sbírek humanitární pomoci, nejprve pro Ukrajinu, později ve spolupráci s ADROU Děčín pro ubytování žen a dětí z Ukrajiny v ČR. Několikrát jsme bezplatně zapůjčili kostel těm, kdo organizovali dobročinné koncerty, a už skoro rok se u nás jednou až dvakrát týdně scházejí ukrajinské ženy na výuku češtiny.

Z jednorázových akcí jsme uskutečnili úspěšnou Noc kostelů, zapojili se do neděle otevřených věží, strávili sborový víkend s bohoslužbami v Jizerkách, jarní a podzimní víkendovku dětí v kostele, dva tábory v létě, výjezdní soustředění pěveckého sboru na sklonku léta v Příchovicích. S drážďanskými jsme podnikli společný výlet a víkendovou návštěvu v Drážďanech.

Bohoslužby

zůstávají centrálním momentem života našeho sboru. Přichází k nim opět více účastníků. K Velikonocům jsme se loni ubírali s evangelistou Janem a jeho zvláště soustředěným podáním předvelikonoční etapy Ježíšova příběhu. Na podzim jsme sledovali „epištolu naděje“, tedy První list Petřův. Kázání jsou zčásti k dispozici ke čtení a zčásti nahraná, dostanete se k nim přes sborové webové stránky. Děkujeme všem, kdo více či méně pravidelně konají službu, doprovázejí společný zpěv na varhany, popř. další nástroje, i jinak vypomáhají.

Nedělní školu jsme s těžkým srdcem přerušili. Děti se totiž scházely velice nepravidelně. O to víc jsme se rozhodli soustředit na jiné formy setkávání – občasné **bohoslužby s dětmi** (např. při křtech či jiných příležitostech, kdy víme, že se bude účastnit větší počet dětí). Hledáme pro ně takovou formu, aby byly sdělné pro celé shromáždění.

Biblické hodiny

Zájem o biblické hodiny mírně rostl. V loňském roce jsme nejprve probírali **evangelium podle Jana**. Od prázdnin se věnujeme nesnadnému poselství z přelomových dob – knize **proroka Jeremjáše**. Těší nás nové tváře, a zejména to, že se do hovoru zapojují i další účastníci. Pokračovala také setkání skupinky zájemců o bibli z necírkev-

ního prostředí, s nimiž čteme výklady Tóry podle Nico ter Lindena.

Pro děti

Pokračovalo – byť ne úplně každý měsíc – **sobotní nábožko**, které obsahuje biblický výklad a další program (tanec, výtvarná dílna, výlet aj.) Zveme sem vlastně rodiče s dětmi všeho věku, je to i příležitost, jak se navzájem lépe poznat. Rozhodli jsme se každé z nich věnovat jedné biblické postavě, které postupně řadíme do **Zástupu svědků**. Propojujeme tak nábožko s dětskými bohoslužbami.

Pro děti a mládež se konaly **tábory ve Valtínově** (spolu se sborem v Sedleci Prčici) a **Hradišti** („salvátorická parta“) a jarní a podzimní **vikendovka s přespáním** v našem kostele. S dětmi jsme připravili **vánoční hru**. Opět jsme zkombinovali přípravu v rodinách a živé představení v kostele. Navíc vedle dětí hráli dospělí. S tímto modelem chceme pokračovat. Záznam hry můžete shlédnout na sborovém youtube kanále.

Konalo se poměrně dost křtů. Každému předchází 3-6 dílná příprava. Doufáme, že s rodinami pokřtěných dětí se ve sboru budeme stále víc potkávat. Slýcháváme stýskání, že děti ubývá, ale ony se také částečně mění formy práce s dětmi. A v neposlední řadě – umíme si najít čas a přijít s dětmi, když se pro ně něco pořádá?

Katecheze dospělých

závisí na počtu zájemců o křest či svatbu. Konal se křest 4 dospělých. Čtyřdílná příprava se koná i se snoubenci před svatbou, ať už jsou z církve nebo ne. Toto individuální vzdělávání ve věcech víry se ukazuje jako důležitý rozměr péče o zájemce o věci víry a mj. zabírá i poměrně dost času. V loňském roce se scházelo několik dospělých, připravujících se na konfirmaci či křest. Loňským pokřtěným přejeme, aby se jim salvátorské společenství stalo trvale inspirativním prostředím na další cestě víry.

Příležitostná shromáždění

Po celý rok probíhaly **varhanní podvečery** s konstattní návštěvností 60-80 posluchačů. Jsme vděční organizátorům, že za salvátorskými varhanami usedají i nové tváře s leckdy neotřelým repertoárem. Zájem naopak klesal v případě **ekklésií**, rozhodli jsme se proto jejich četnost zmenšit.

Rozloučili jsme se

opět s několika výraznými osobnostmi našeho sboru. Na začátku ledna s Marií Černou, na jaře s Rudou Červinkou, během léta s Martou Sobkovou nebo Milanem Barešem. O rozloučení v kostele žádají i rodiny osobností veřejného života nebo naopak ti, kdo se chtěli alespoň dodatečně rozloučit se svými blízkými, zesnulými v době pandemie.

Faráři sboru

Staršovstvo dosavadní službu Dalibora Antalíka a Tomáše Trusiny vyhodnotilo tak, že v lednu 2022 rozhodlo oba kandidovat **na dalších pět let**, a sbor je na sborovém shromáždění 3. dubna 2022 s jednoznačným mandátem zvolil. Považujeme to nejen za ocenění dosavadní služby, ale i za dobré znamení, že se ve sboru obnovila a roste vzájemná důvěra. Ukazuje se také, jak prozíravé bylo někdejší rozhodnutí staršovstva připravit ve sborovém domě dva „farářské byty“. Faráři jsou tak v proměnlivých podmínkách a nárazových akcích daleko flexibilnější a víc k dispozici. Oba mají další pracovní úvazky nebo angažmá. Dalibor Antalík přednáší religionistiku na FF UK a celý rok (týká se i r. 2023) pokračoval v **administraci sboru ve Střešovicích**, který zatím nezvolil svého kazatele. Tomáš Trusina vydává časopis Protestant a křesťanskou literaturu v nakladatelství EMAN (loni např. výbor z textů svého kolegy), a navíc každý měsíc spoluorganizoval setkání nově vzniklé **Iniciativy Modlitba za Ukrajinu**.

V loňském roce byl také pověřen ke **kazatelské službě Jan Kučera**, který od té doby pilně slouží v uprázdněných sborech či na uvolněných kazatelnách. Přejeme mu k jeho službě vytrvalost a dostatek sil i inspirace.

Poděkování

Děkujeme všem, kdo během roku pomáhali s organizací a zajišťováním humanitární pomoci. Za práci pro sbor děkujeme sborovým sestřám Janě Knoppové i Helence Voverkové. Jiřímu Čápovi, Petru Stránskému a Tomáši Gürtlerovi děkujeme za odbornou koordinaci práce hospodářsko technické komise, Marii Vojáčkové za vedení pěveckého sboru, Evičce Mráčkové za přípravu večere Páně, péči o pokostelovou kávu i úterní kavárničku.

A náš dík patří i všem dalším spolupracovníkům, kteří pravidelně zvoní, pomáhají s křesťanskou službou, organizují práci s dětmi, chystají tábory, udržují kontakty s drážďanskými, pečují o varhanní podvečery či ekklésie a podílejí se i na různých méně viditelných činnostech, které k životu našeho sboru patří.

Volby poloviny staršovstva

Na sborovém shromáždění 2. dubna budeme volit 8 starších a 4 náhradníky. Děkujeme Lucii Hajtmanové a Janu Kučerovi, kteří práci ve staršovstvu zatím ukončili. Opět nebo nově **kandidaturu přijali:**

Jana Cejpková, Jiří Čáp, Michal Čejka, Jana Havlínová, Jana Lukeš, Líba Novotná, Martina Šrubařová, Lýdie Šilarová, Pavel Urban. Na místo **náhradníků:** Petra Kolínská, Karel Riegel.

Sborová statistika 2022

K bohoslužbám jsme se U Salvátora sešli 56× s průměrnou účastí 52 osob.

Večeře Páně byla v našem sboru vysluhována 16× s průměrnou účastí 35 osob.

Děti měly NŠ 10× s průměrnou účastí 3

Kavárnička 36×, prům. účast 7

Biblická hodina 36×, účast 11

Konf. příprava (dospělých) 9×, účast 3

Postmládež 22×, prům. účast 14

Sobotní „nábožko“ 6x, účast 8

Křesťanská služba 10×, účast 5

Staršovstvo 10x, účast 14/18

HTK – 10×, účast 6

Pěvecký sbor se schází 1× týdně (plus pravidelné 4 denní soustředění), účast cca 30

Křest 13× (vč. 4 dospělých)

Církevní sňatky 10

Zemřelo 6 členů sboru

Počet členů našeho sboru k 31. 12. 2022 byl 681 členů.

Další akce

Varhanní podvečer 10×, prům. úč. 70

Ekklésia – večer s hostem 4×, prům. úč. 25

Noc kostelů 2022 – cca 1200 návštěvníků.

Táborové pobyty dětí a mládeže - 2x, účast

30-35, víkendové pobyty 2x

Sborové víkendy 2x, účast cca 15

Zvoníci zvonili během uplynulého roku zejména při bohoslužbách.

Děkujeme všem, kdo náš sbor podporujete svou účastí na shromážděních a finančními dary. *Sborová sestra Jana Knoppová*

Zprávy hospodářsko-technické komise

Práci HTK koordinoval Petr Stránský. Specializovanou „podkomisi Půda“ řídil Tomáš Gürtler. Všem děkujeme.

Seznam prací v kostele

Vybudováno nové WC a výlevka ve věži

Podrobné zaměření kostela

Zabezpečení proti požáru včetně vypracování operativní karty a uložení na HZS

Revize elektro

Výměna všech žárovek v kostele za LED

Dům Salvátorská 2

Projekční činnost pro podkrovní vestavbu – kladné stanovisko Odboru památkové péče MHMP

Jednání s provozovatelem Krčmy o zaplacení dlužné částky

Úprava nájemních smluv u bytových i nebytových prostor

Uvolněný byt byl okamžitě pronajat k bydlení

Petr Stránský

Zpráva o hospodaření sboru 2022

Na hospodaření sboru lze prohlížet z více hledisek:

A) Z hlediska rozpočtu dopadlo hospodaření v roce 2022 velmi dobře. Rozpočet byl schválen s kladným schodkem 1 096 tis. Kč, skutečnost je 2 850 tis Kč. Oproti návrhu rozpočtu jsme ušetřili v nákladech především na opravách a údržbě domu a kostela. **Výnosy dosáhly 5 618 tis.,** což je takřka o 1 mil. Kč více, než v navrženém rozpočtu. Meziročně je to podobné: náklady v r. 2022 byly o 588 tis. Kč nižší, než v roce předešlém, výnosy naopak vzrostly o 1 078 tis. Kč.

B) Rozpočet dělíme na část hlavní a hospodářskou. Hlavní činnost související s církevním provozem kostela skončila ztrátou 752 tis. Kč (v r. 2021 ztráta činila 1 211 tis. Kč). **Hospodářská část,** odrážející naše komerční aktivity (pronájem domu a kostela) **skončila ziskem 3 602 tis. Kč** (v r. 2021 zisk činil 1 961 tis Kč). Vzhledem k tomu, že i za loňský rok uplatňujeme v účetnictví rezervu na opravy hmotného majetku ve výši 1 450 tis. Kč, zaplatili jsme daň ze zisku ve výši 286 140 Kč.

C) Hospodářskou část činnosti sboru máme rozdělenou do dvou středisek:

- **středisko dům Salvátorská 2** skončilo v r. 2022 v **zisku 3 341 tis. Kč.** (r. 2021: +2 512 tis.) - **středisko kostel** skončilo v **zisku 260 tis. Kč.** (r. 2021: -115 tis.)

U kostela se nám dařilo pronajímat prostoty ke koncertům a výnos činil 680 tis., (o 89 tis. Kč více, než v posledním předchozím roce 2019).

Dům svými výnosy 3 815 tis. Kč je základem našeho kladného hospodaření a zdrojem pokrytí našich potřeb i například každoročně se zvyšujících odvodů církvi (636 tis. Kč v r. 2022).

Naše **pohledávky** ke konci roku činily 555 029 Kč, z toho za firmou TH 1024 sro., provozovatele Krčmy, 521 730 Kč. Jakkoliv se to zdá hodně, byly celkové pohledávky o 469 tis. Kč nižší než v r. 2021. Firma TH 1024 sro. úspěšně smazává své dluhy vůči sboru i letos a ke konci února již klesly na 183 610 Kč. Sbor neměl k 31.12.2022 **žádné závazky po splatnosti.**

Finanční prostředky sboru na konci roku 2022 dosáhly částky 14 302 tis. Kč (v roce 2021: 10 933 tis. Kč). To je velmi důležité, protože tvoříme rezervy na opravu střechy a fasády domu a čeká nás investice do opravy domu a výstavby půdních bytů.

D) Finanční obětavost členů sboru se projevuje v chrámových sbírkách, darech a výběru saláru. V r. 2022 se vybralo na tyto účely **1 055 tis. Kč** (v r. 2021: 823 tis. Kč,) což je o 155 tis. Kč více, než jsme plánovali, a patří Vám za to velký dík.

Na povinné celocírkevní sbírky, které nejsou uvedeny v rozpočtu, jsme odvedli 34 092 Kč, což je o 5 939 Kč více, než předešlý rok.

Výsledek hospodářské činnosti - celý sbor

Stav ke dni 31.12.2022

Datum opravy: 01.03.2023

Náklady	
spotřeba materiálu	10 927,68
spotřeba vody a energií	95 006,30
opravy a udržování	153 173,97
služby	274 749,51
mzdové náklady	48 947,50
ostatní náklady bez odpisů	16 660,66
odpisy dlouhodobého majetku	311 440,00
CELKEM	910 905,62

Výnosy	
tržby z nájmu - koncerty	680 507,59
tržby z nájmu - byty	1 919 696,00
tržby z nájmu - krčma	1 896 000,00
tržby z nájmu - varhany	17 148,77
ostatní výnosy	-204,77
CELKEM	4 513 147,59

Hospodářský výsledek

3 602 241,97

Výsledek hospodářské činnosti - pouze dům

Náklady	
spotřeba materiálu	0,00
spotřeba vody a energií	2 821,05
opravy a udržování	60 404,31
služby	78 559,93
mzdové náklady	20 750,00
ostatní náklady bez odpisů	-0,69
odpisy dlouhodobého majetku	311 440,00
CELKEM	473 974,60

Výnosy	
tržby z nájmu - koncerty	
tržby z nájmu - byty	1 919 696,00
tržby z nájmu - krčma	1 896 000,00
tržby z nájmu - varhany	
ostatní výnosy	-204,77
CELKEM	3 815 491,23

Hospodářský výsledek

3 341 516,63

Výsledek hospodářské činnosti - využití kostela

Náklady	
spotřeba materiálu	10 927,68
spotřeba vody a energií	92 185,25
opravy a udržování	92 769,66
služby	196 189,58
mzdové náklady	28 197,50
ostatní náklady bez odpisů	16 661,35
odpisy dlouhodobého majetku	0,00
CELKEM	436 931,02

Výnosy	
tržby z nájmu - koncerty	680 507,59
tržby z nájmu - byty	
tržby z nájmu - krčma	
tržby z nájmu - varhany	17 148,77
ostatní výnosy	
CELKEM	697 656,36

Hospodářský výsledek

260 725,34

Návrh Rozpočtu farního sboru U Salvátora na rok 2023

Náklady			Výnosy		
	náklad 2022	návrh	výnos 2022	návrh 2023	
nákup spotřebního materiálu	68 379	100 000	tržby z nájmu	4 513 352	4 720 000
spotřeba energií	343 044	800 000	úroky z účtů před zdaněním	49 457	400 000
opravy a udržování Hmotného majetku	353 045	800 000	sbírky, přijaté dary a salár	1 055 547	1 080 000
cestovné	12 348	15 000			
křesťanská služba, pastorece	91 131	120 000			
služby	575 321	600 000			
mzdové náklady	148 181	200 000			
daně a poplatky	21 700	20 000			
bezúplatná plnění - dary	149 704	220 000			
ostatní výdaje	57 440	180 000			
odpisy majetku	311 440	311 000			
poskytnuté příspěvky	636 162	718 241			
NÁKLADY CELKEM	2 762 854	4 084 241	VÝNOSY CELKEM	5 618 356	6 200 000
Saldo (výnosy - náklady) celkem	2 855 502	2 115 759			

Rozpočet na rok 2023

opět plánujeme jako ziskový, s kladným saldem 2 115 tis. Kč. Doufáme, že utržíme více na pronájmech domu a za koncerty a spoléháme, že opět projevíte obětavost při sbírkách, darech a saláru. Celkové výnosy plánujeme o téměř 900 tis. Kč vyšší, než loňská skutečnost. Sbor totiž má ke konci února 11 154 tis. Kč na výhodně úrokováných termínovaných účtech, kde počítáme s výnosy 400 tis. Kč před zdaněním.

Na nákladové straně na údržbu chrámu a domu plánujeme náklady ve výši 800 tis. Kč. Bohužel musíme počítat se zvýšenými náklady na energie.

Jiří Čáp, ekonom sboru

Rozhovor o současnosti a budoucnosti našeho sboru

Otázka současnosti a budoucnosti sboru je pro fungování společenství vždy zásadní. Proto staršovstvo svolalo na 18. 2. celodenní tzv. řízený rozhovor zájemců z řad celého sboru. Rozhovorem nás provedl facilitátor Tomáš Masopust. Pro neefektivnější zjištění vhodného směřování byla použita SWOT analýza. Všichni účastníci ve skupinách definovali silné stránky sboru (S), slabé stránky sboru (W), možnosti a příležitosti, které má (O), a vnější hrozby, které ho negativně mohou ovlivnit (T). Skupina čítala cca 30 členů různého věku.

Jako **silné stránky** jsme označili zejména akce, pořádané jednotlivými členy, různými skupinkami i staršovstvem. Mezi vyzdvihované programy patří biblické hodiny, varhanní podvečery (varhany jsou totiž též naší chloubou!), ekklesie, pěvecký sbor či sborové víkendy. Nesmíme zapomenout ani na práci s dětmi a mládeží, jsme rádi za dětské tábory, víkendovky, hry při bohoslužbách a sobotní nábožka. Protože jsme křesťanské společenství, považujeme za stěžejní a velmi podstatné kvalitu pravidelných kázání a spolupráci našich farářů. Na druhou stranu máme též **slabé stránky**. Tou nejvíce pozorovatelnou a pravděpodobně nejvíce zásadní je stárnutí našeho sboru. Na pravidelných bohoslužbách málokdy vidíme děti či mládež. Zjistili jsme, že často nedochází k přenosu tradice víry z rodičů na jejich děti, jednotlivé generace nejsou propojeny. A občas se utápíme v zajetých názorech a starých kolejích. Události ne tak dávné historie našeho farního sboru zapříčinily odchod některých bývalých členů a některé důsledky též pocítujeme při běžném chodu.

Pravděpodobně nejrozmanitější částí analýzy je **další možné směřování sboru a příležitosti**, které se mu nabízí. Protože jsme křesťanský protestantský sbor, můžeme se stát pevným bodem pro život mnoha lidí, kteří hledají ve svém životě nějaký pevný bod. Zároveň ale velký kostel nabízí anonymitu, tím pádem se pro mnoho občas-

ných návštěvníků jevíme jako vhodné útočiště, kdy po nich nevyžadujeme aktivní zapojení do sborového života. Mezi další nápady, které považují účastníci rozhovoru za zásadní, je oslovení širší skupiny dětí a mladé generace. Disponujeme též krásným kostelem v atraktivní lokalitě, nabízí se více propagovat kostel pro koncerty, obřady i předávat procházejícím turistům informace o kostele.

A **ohrožení**, která na sbor míří z vnějšku? Zde je opět za největší problém považováno stárnutí sboru způsobené nezájmem mladých (i nových) lidí o společenství. S tím, jak se mění česká i světová společnost, dochází často k sekularizaci, proměně tradičních hodnot i růstu individualismu. Pro mnoho lidí tak sbor a křesťanské společenství nejsou tak atraktivní jako dříve. Navíc obraz církve je do jisté míry ovlivňován i médií, a nelze pohled na naši církve (potažmo našeho sboru) striktně oddělit od toho, jak se v médiích prezentují jiné křesťanské církve.

Ze SWOT analýzy bylo definováno několik oblastí (např. hodnoty a názory, akce či lidé ve sboru), o kterých jsme následně diskutovali. Z diskuze vzešly některé konkrétní úkoly, které si vzali na starost skupinky lidí, nadšení jednotlivci i staršovstvo. Zjištěné informace budou využity k dalšímu vylepšování sborového života. A po prázdninách v září zveme další zájemce k pokračování.

Bára Čištecká

Obyčejné ženy

Od jara 2022 se salvátorský kostel stal i místem pomoci pro lidi, do jejichž života zasáhla ruská agrese proti Ukrajině. Konali jsme humanitární sbírky pro Ukrajinu, ale též pro lidi z Ukrajiny, kteří v naší zemi hledají útočiště. Vedle materiální pomoci poskytujeme i prostor pro výuku češtiny. Děkujeme lektorce Bedřišce Kotmelové, že se podělila o několik postřehů.

Od dubna 2022 vedu jednou týdně hodinu češtiny pro ukrajinské ženy. Trochu se učíme gramatiku, snažíme se hodně mluvit, čteme články, které nejen klopotně překládáme, ale hlavně si nad nimi vysvětlujeme, jak se věci mají tady v Čechách a na Moravě. Ženy mají docela rády čtení z Respektu z rubriky *Jeden den*, protože, jak mi vysvětlily, se přes něj snaží proniknout do našeho vnímání světa. Popravdě, u toho se často hodně nasmějeme. A já se, velice opatrně, vyptávám na jejich život a ráda bych se o pár příběhů podělila s vámi se všemi.

Paní L. – před válkou pracovala v zázemí letiště Hostomel v administrativě. Je upravená, klidná, pečlivá, má smysl pro jemný humor. Umí docela dobře anglicky, když začala v prosinci chodit na češtinu, neuměla z ní prakticky nic. Myslela jsem, že se u nás ocitla před nedávnem. „Ne, jsem tu od března,“ vysvětlila mi, „ale byla jsem tak pevně přesvědčená, že se vrátím hned, jak to bude možné. Teď jsem pochopila, že se

asi hned tak nevrátím. Také nemám kam, vždyť víte – Hostomel.“ Po dvou měsících se domluví již velice dobře, jakmile se rozhodla, tak jí to jde.

Paní S. – na Ukrajině učila děti na housle. V Praze měla před válkou již několik let dceru, tak tady měla zázemí. Je drobnější, velice jiskrná, živá, ráda chodí na procházky. Snaží se moc nepřemýšlet, jestli se vrátí nebo ne.

Paní L. – je v Praze se dvěma mladšími dětmi, třetí nejstarší studuje na Slovensku, prostřední jde letos na střední školu. Zorientovat se v systému českého školství je pro ni složité, ale chce pro své děti co nejlepší podmínky. Její dcera na Ukrajině hrála na speciální lidový nástroj bandur, v Čechách učitele nesehnali, tak se učí on-line z Ukrajiny. Paní L. na Ukrajině pracovala jako účetní. I při učení je vidět, že čísla jsou jí blízká. Učí se česky, kudy chodí, je v tom dobrá. Tady pracuje v kavárně, kde mají dobrou partu, ale moc by se chtěla vrátit k účetnictví nebo k číslům. Přinesla jsem jí nabídku kurzů pro ukrajinské ženy v IT od Googlu. Přihlásila se tam, tak uvidíme.

Slečna V. – už minulý rok se učila jak divá. Je tu s maminkou a rozhodly se, že si tu vybudují nový život. Jsou přímo z válečné oblasti. Letos chodí do devítky a v říjnu mě požádala, jestli bych nezjistila, jak se může stát strojvedoucí vlaku. Zjistila jsem, že to není jen tak, tak jsme se bavily o tom, že si

asi musí vybrat jinou školu. Hlásí se na nějakou průmyslovku.

Paní S. – je babičkou, dcera tady pracovala již před válkou, paní S. za ní jezdila, Prahu tedy znala, ale jenom v létě. Vánoční Praha ji okouzila. Dceři hlídá vnoučata, jinak je energická, chytrá, společenská, je vidět, že je ráda mezi lidmi, manžel zůstal na Ukrajině, aby hlídal dům. Z toho je nešťastná, říká: „K čemu dům, když nebude život. Ale on si nedá říct.“

Paní N. – je rozvedená, bývalý manžel je na Ukrajině. Žije tady se dvěma malými syny. V hotelu, kde pracuje v administrativě, má i bydlení, takže, jak říká, to je docela dobré. Nemám moc odvahy vyptávat se žen více, protože si nejsem jistá, zda bych to unesla. Scházím se s těmito ženami moc ráda. Já je učím češtinu, ony mne zase odvaze a úsměvu i v těžkých situacích.

Bedřiška Kotmelová

Na počátku byl svetr – rozhovor s Hildegart Stellmacher

Jednou z tváří našich kontaktů s dráždanskými protestanty je Hildegart Stellmacher. Málokdo tuší, že s Čechami, resp. Československem je její životní příběh provázán celý její dospělý život.

Kde se ve vaší rodině vzal zájem o Čechy a české církve?

Můj tatínek byl evangelický farář a evangelická církev dostávala podporu ze západního Německa. Rodiče měli málo peněz, ale s tou podporou se dalo žít. Od partnerského sboru a od příbuzných jsme dostávali např. oblečení. Žili jsme ve Frankfurtu nad Odrou, přes Odru (hraniční řeku) jsme koukali do Polska. V r. 1963 začala být vydávána víza a mohli jsme začít cestovat – do Československa a do Polska. Využívala toho také církev – a např. profesor Milíč Lochman tehdy přednášel ve Frankfurtu. Přespával u nás. Můj tatínek dostal tehdy ze Západu dva svetry – a protože, kdo má dva, má jeden darovat – předal mu jeden pro někoho, kdo potřebuje. Za čas přišla pohlednice z Miroslavi s poděkováním za svetr.

Takže Lochman to předal Vladimíru Kalusovi...

A moji rodiče tam jeli na návštěvu a Kalusovi zase přijeli k nám. Rodiče od Kalusů slyšeli, že Vladimír každé léto organizuje brigády v Kunvaldu – „...a vaše děti by tam mohly jet také!“ – a tak jsme v r. 1965 poprvé vyjely – moje starší sestra a já. A potom každý další rok, celkem čtyřikrát, později i moje mladší sestry (je nás pět). A než jsme jely poprvé, věnoval nám tatínek učebnici češtiny, zdůrazňoval, že máme znát aspoň trochu jazyk země, kam jedeme. Tak jsme začaly s češtinou. Na brigádě jsme se pak učily slova jako „smrk, borovice a pobožnost“ a další.

Hrála tato setkání nějakou roli i v tom, že jsi pak v r. 1968 protestovala proti okupaci Československa?

V létě 1968 jsme byly v Kunvaldu a mluvili jsme o tom, co se v Československu děje. ... Na jedné straně jsme viděly, jak se otevírá stále víc možností, a na druhé strach, že to všechno rychle skončí.

Jak probíhal váš protest ve Frankfurtu n. Odrou po srpnové okupaci?

Rozhodly jsme se o tom napsat krátký dopis. Psaly jsme to (a rozmnožovaly) na sborovém psacím stroji.

Co bylo obsahem toho letáku?

Milí spoluobčané, sovětské tanky v ČSSR škodí vážnosti socialismu v celém světě. Že tam jsou i německé vojenské oddíly, vynucuje srovnání s rokem 1938. Německá vina

není v ČSSR ještě zapomenuta. Každý stát má právo na to, aby svou cestu určoval sám. Okupace ČSSR je hrubé vměšování se do vnitřní politiky tohoto státu. Je možné hovořit o kontrarevoluci, když většina obyvatelstva stojí za Svobodou a Dubčekem a souhlasí s jejich politikou? Milí spoluobčané, informujte se, co se v našem sousedním státě odehrává, požadujte plnou pravdu, nevěřte rozšiřovaným polopravdám. A zvažte, jestli byste také nemohli něco učinit.

Jak jste letáky šířily?

Rozesílaly jsme letáky na adresy z telefonního seznamu. Telefon mělo ovšem mnoho soudruhů – a ti to předali na příslušná místa.

Jak reagovaly státní orgány?

Trvalo jim tři týdny, než nás vypátrali, dopadli nás v září. Zavřeli nás do vazby. Strávily jsme tam tři měsíce. Vězení byla plná mládeže, nejen ve Frankfurtu, ale v celé NDR.

Kolik lidí v NDR tehdy proti okupaci Československa protestovalo?

Myslím že mnoho. ... Nakonec byla vyhlášená amnestie pro lidi mladší 24 let. O Vánocích jsme byli doma.

Jak na tuhle akci reagovali rodiče? Zvlášť když jste to psaly na církevním psacím stroji?

Blízko vězení stál jeden kostel našeho sboru. Pravidelně se tam každý večer zvonilo – automaticky nejmenším zvonem. Ale v době našeho věznění zvonil prostřední

zvon – a na ten se zvonilo ručně. A já jsem věděla, že je to maminka... A že mi posílá takový „dopis“. To znamená, že to nesli dobře, že nás podporovali. A podobné zprávy jsem slyšela i o jiných rodinách.

Co jsi studovala a kde jsi pak pracovala?

Na gymnázium jsem se nedostala – přece nejde, aby farář posílal všechny dcery na gymnázium – ale ve Frankfurtu založili odbornou školu s maturitou. Protože to byla nová škola, nemohli najít dost uchazečů. Bylo nás několik, kdo předtím nešli na Jugendweihe (to byla „socialistická konfirmace“), a s těmi jsme se sešli na téhle škole. Učila jsem se tam stavební kresličkou, nakonec jsem mohla studovat i na stavební inženýrku.

Kdy pro tebe začaly kontakty mezi dráždanským a salvátorským sborem?

Od chvíle, kdy se farářem u Salvátora stal Alfréd Kocáb. Jana Kašparová (s níž jsme se přátelily už v Kunvaldu) mi na něj dala kontakt, že pracuje v Žitné v kotelně. Tak jsem ho tam někdy v r. 1985 navštívila a pozvala na přednášku do Drážďan. Připravili jsme pro skupinu seminář o Československu a strávili jsme víkend na faře ve vesnici blízko Drážďan. Kocáb tam byl s námi, bylo dost času na přednášku i rozhovory, také spal na palandě jako my...

Takže ty dávné historické vazby – že němečtí luteráni postavili Salvátor a po r. 1621 museli emigrovat a usadili se

v Drážďanech – v tom takovou roli nehrály...

Historie toho exulantského sboru je dlouhá, měli dokonce i kostel Erlöserkirche, který ale za války vyhořel. Tak existovalo jenom jméno a kniha exulantů. Od roku 1987 jsme s rodinou bydleli v tomto sboru Erlöser Andreas Gemeinde. Ten sbor se tenkrát jmenoval po dvou kostelích, zničených za války. (Dnes, po spojování sborů nese název Johannes-Kreuz Lukas.) Zjistila jsem, že je spojen s pražským Salvátorem, kde Kocáb krátce na to zase začal farářovat. Nevím ale, jestli už tehdy probíhaly nějaké kontakty. Začaly různé akce... Jeli jsme s konfirmandy do Prahy, jednou u nás kázal Sváta Karásek. Navštívila nás skupina z pražského sboru atd.

U nás i u vás v Sasku se konají masové demonstrace lidí, kteří jsou ovlivnění xenofobní, protiuprchlickou nebo naopak pro-ruskou propagandou. Kdy to u vás začalo?

Předchůdci Pegidy byli na ulicích už v devadesátých letech, a neonacistické skupiny tu byly i předtím v NDR jako dědictví nacismu. Je zajímavé, jak dlouho nějaká ideologie žije. „Ilbost“ má dlouhý život... Ujala se např. propaganda ještě z dob nacismu, že „nevinné město Drážďany bylo vybombardováno, ačkoliv se už blížil konec války“. Přitom v Drážďanech bylo stejně nacistů jako jinde – a např. první výstava

Entartete Kunst – „zvrhlého umění“ – byla právě v Drážďanech. Ideologie „Německo – náš domov“ je stará, a tu nevinnost nevím odkud vzali. Neonacistická setkání a demonstrace začaly brzo, 1990 při různých příležitostech, ale pak se soustředily na datum 13. února, výročí bombardování Drážďan.

Organizuje proti tomu něco církev?

V několika okruzích. Např. už několik let existují Spolkové pracovní společenství církev a pravicový extremismus – aktivně za demokracii a lidská práva (Die „Bundesarbeitsgemeinschaft Kirche und Rechts-

extremismus – aktiv für Demokratie und Menschenrechte“; <https://bagkr.de/>). Je to spojení iniciativ, organizací a pracovních skupin. Chce ve své práci pojmenovávat skupinovou nesnášenlivost uvnitř církvi i mimo ně a chce jí konstruktivně čelit a překonávat ji. V Německu se společně organizují semináře, a vydávání pomůcek pro učitele nebo faráře, aby věděli, jak se s tím vyrovnat.

Připravil Tomáš Trusina. Celý rozhovor si můžete přečíst v Protestant č. 2/2023 (<http://protestant.evangelnet.cz>)

Darja Kocábová

Mám-li psát o této vzácné ženě a o tom, co pro mne, moji víru a víru mnohých dalších znamenala, musím psát o tom, jak mi pomohla nalézt víru v Ježíše Krista, a začít proto sám u sebe. Vyrůstal jsem, ač pokřtěné děcko, v absolutně necírkevní rodině. O životě církvi jsem neměl v mládí ani ponětí. Prostředí ČCE na Smíchově, kam mne dědeček občas – za úplatu rakvičky se šlehačkou z cukrárny u Anděla – odvedl, jsem opravdu upřímně z celého srdce neměl rád. Ta rakvička se šlehačkou má pro mne dodnes lehce muzeální, starobyle religiózní nádech. Na slavnou smíchovskou etapu vikářky Evy Romany Šašecí Melmukové se nepamatuji, byla vyho-

zena, když mi bylo osm let, a laskavého Bohumila Betku, který přišel po ní, jsem jako dítě také moc nevnímал. Pamatuji si spíše faráře Josefa Svobodu, kterého jsem se hrozně bál. Dodnes si vybavuji tu nevlídnou atmosféru, kterou mu má rodina připravila, kdykoli přišel za mým nemocným dědečkem na pastorační návštěvu. Snad jen komunistický agitátor by se byl setkal s méně vstřícným přijetím než ten starý chudák pan farář. Bývalo mi ho přes ten strach z něj vždy trochu líto.

Až Sváta Karásek mě přesvědčil, že církev nemusí být jen podivná sudičská staromilská sekta, a pomalu mne z mé téměř absolutní averze začal léčit. Ale stejně se mi jako

jediné, co je na církvi zajímavé, v té době zdálo, že ji bolševik evidentně nemá rád. Asi hlavně proto jsem začal chodit se Svátou Karáskem k Martinu ve Zdi. Pak jsem se nechal Karáskem donutit, abych se přihlásil na teologii – pod záminkou, že je to jediná nekomunistická humanitní vysoká škola. Na teologické fakultě jsem se strašlivě zamiloval do děvčete, které mne odvedlo do utvářejícího se společenství mladých lidí na faře v Mladé Boleslavi, pustilo mne tam k vodě a přenechalo mne napospas tamnímu faráři a jeho ženě, aby mi vyléčili srdce zlomené zklamanou láskou.

A teď už jen o Darje a Fredovi. To všechno předtím jsem ale musel napsat, abych dokázal zdůraznit ten převratný náraz, to zjevení, tu povodeň evangelia, kterého se mi u Kocábových dostalo. Už Sváta Karásek mi ukázal, že být v církvi neznamena nutně být staromilským podivínem. I někteří římskokatoličtí kněží – Reinsberg, Bouše a další lidé druhého Vatikánu – mi dali přivonět úžasné svobodě, ale pořád jsem ještě tehdy byl přesvědčen, že církev a s ní celé křesťanství samozřejmě nutně zajde časem na úbytě a promění se v jakýsi typ osvíceneckého humanismu – a bylo mi to v podstatě lhostejné.

Až právě Kocábovi, a možná hlavně Darja – tím, že jako nefarářka nemohla být podezírána z pouhého profesionálního věření – mi ukázali to úžasné, to nádherné, to hlavní na Ježíšově evangeliu: onu bezvýhradnou

ježíšovskou lásku, milosrdenství, absolutní přijetí, skutečný soucit, který není jen empatií, totální absenci sudičství a moralismu, vydání se bližnímu všanc, obětování se pro něj do krajnosti. Darja měla neobyčejnou míru soucitu. Prostě byla taková, ona sama byla soucitem. Její soucit se jednoduše projevoval tak, že se ke každému člověku obrátila vždy s otevřenou tváří a šla mu pomoci s otevřeným srdcem i náručí. Nejen své pacienty, ale každého svého bližního povzbuzovala a podporovala v hledání nových cest a možností sblížit se s ostatními. Přistupovala k lidem bez předsudků, bez jakýchkoli předběžných podmínek, přicházela k nim z dobré vůle, z lásky, z neskrývané ochoty a úsilí být prostě k dru-

hým laskavá a být jim užitečná. Darja s Fredou – nejde totiž psát jen o Darje, tvořili s Fredou úžasný, myšlenkami, emocemi, prostě vším stále kypící a energií nabitý pár – byli mně samotnému, jako mnoha dalším o generaci mladším, druhými rodiči. Jejich děti Michal s Magdou to asi neměly lehké, dokonce si myslím, že na nás lidi zvenčí musely občas žárlit. Mne, myslím, Michal nemusí dodnes z toho důvodu, že jsem se mu cpal do rodiny. U Kocábů jsem našel dokonce i svoji ženu Zoru, o dvacet let mladší Darjinu sestřenicí. Tu úžasnou schopnost, to obdarování Kocábových přijímat bližního, aniž bych jej soudil – ne proto, že je mi lhostejný, ale že jej prostě přijímám se vším všudy – to vnímám dodnes úplně bytostně právě třeba v tom, že mne přijímali i po mém rozvodu s jejich milovanou příbuznou. Stále stejně, bezpodmínečně, jako ten biblický milosrdný otec zbloudilého syna z Ježíšova podobenství. Je to podivuhodné, ale právě u Kocábových jsem se cítil vždy jakoby omilostněn, nesusouzen, přijat, svobodný jako snad nikde jinde.

Pamatuji, jak celá řada psychologů vyčítala Darje tu její absolutní akceptaci bližních, včetně jí svěřených pacientů a klientů. Její postoj býval interpretován jako překračo-

vání hranic, nezvládnutý protipřenos, projektivní identifikace, nebo jak se to v jejich odborné mluvě všelijak nazývá. Darja se sice velmi poctivě a svědomitě zabývala každou kritikou, ale nakonec se přeci jen těmi, kteří se na ni zlobili vlastně možná hlavně jen proto, že jim bylo zatěžko jít stejnou cestou lásky, jako ona, zviklat nenechala. Byla ve svém oboru v mnohém napřed, od psychoterapie až po názor na adopci dětí. Darja s Fredem kladla svým bližním mimoděk otázku, zda nejen v profesi, ale vůbec v životě – a také v církvi – nepouštíme ten základní křesťanský mravní příkaz bezpodmínečné lásky k bližnímu. V církvi zase mnozí měli pocit, zda to Kocábovými předávané křesťanství není málo fundamentální, zakotvené v zákonech a rádech, zda není moc světské. Rád nyní vydávám svědectví, že nikoli. Člověk s tak silnou alergií na zatuchlé církevnictví jako já by bez Sváti Karáska a zejména bez Kocábových nikdy nenašel cestu k Evangelium. Díky za to. A myslím, že to platí pro církev, která chce žít a být pro svět přínosem, obecně. Jak praví apoštol: V Kristu Ježíši nezáleží na tom, je li někdo obřezán či ne; rozhodující je víra, která se uplatňuje energickou láskou.

Zdeněk Bárta

Srdečně vás zveme
na tradiční
salvátorské

postní nešpory

Zazní skladby

Arvo Pärta

a *Sedm posledních
slov Ježíše*

od **Lukáše Vendla**

v podání

Salvátorského

pěveckého sboru

pod vedením

Marie Vojáčkové.

Na varhany zahraje

Lukáš Vendl,

slovem bude provázet

Dalibor Antalík.

**2. 4. 2023
od 19 hodin**

*U Salvátora
Salvátorská 1,
Praha 1*

Vstupné dobrovolné

Na jaře a v létě chystáme

* **Sobota 25. března setkání bývalých sdruženců od 15,00 v sakristii** Zveme všechny, kdo se chtějí potkat se souputníky z dob mládí.

* **Pátek 31. března setkání předvelikonoční posezení od 19,00**, které pořádá křesťanská služba. Mj. se tu nabízí neformálně se potkat a seznámit s dalšími členy sboru.

* **Sobota 1. dubna 10,00 „nábožko“** Setkání pro děti a rodiče v pravé věži, přidáme další postavu do Zástupu svědků a budeme nacvičovat povelikonoční hru.

* **Neděle 2. dubna od 19,00 nešpory**

* **Sobota 22. dubna výlet s drážďanskými**

* **Neděle 14. května Povelikonoční hra**

* **19.–21. května víkendovka dětí ve Strmýchách** (Přihlašujte děti u faráře T. Trusiny.)

* **Neděle 28. května 9,30 Svatodušní bohoslužby** (od 14,30 bohoslužby u stolu pro starší generaci)

* **Sobota 2. června Noc kostelů**

* **16. – 18. června sborový víkend v Jizerských horách.** Přihlašujte se v kanceláři u Jany Knoppové.

* **Letní tábory pro děti a mládež** budou opět dva: **ve Strmýchách 23. – 30. července** (vede T. Trusina)

a tradiční v **Hradišti u Nasavrku 13. – 19. srpna** (vede Bára Cejpková).

Postní a velikonoční shromáždění

Květná neděle 2. 4. 9.30

Bohoslužby s večerí Páně vede Tomáš Trusina. Po bohoslužbách následuje výroční sborové shromáždění.

Nešpory 2. 4. od 19.00

Zazní skladby Arvo Pärta a Sedm posledních slov Ježíše od Lukáše Vendla v podání Salvátorského pěveckého sboru.
Slovem provázejí D. Antalík a T. Trusina

**Předvelikonoční varhanní podvečer – středa
5. 4. od 18,30**

**Sederová večere se čtením pašijí – Zelený
čtvrtek 6. 4. od 18,30**

Velký pátek 7. 4. 9.30.

Bohoslužby s večerí Páně vede D. Antalík

Neděle velikonoční 9. 4. 9.30.

Bohoslužby s večerí Páně vede T. Trusina

Kontakty:

první farář Tomáš Trusina 607 588 618, trusina@volny.cz; farář Dalibor Antalík: 731 733 577, dalibor.antalik@ff.cuni.cz; kurátorka Jana Cejpová: 777 322 315, jana.cejpova@gmail.com; **Kancelář:** 222 313 884 – salvator@evangnet.cz; Jana Knoppová, sborová sestra a pokladní: 731 173 925; Helena Voverková, koordinátorka pronájmů kostela: 731 620 239; **Návštěvní hodiny** v kostele úterý od 9:00 do 12:00 a odpoledne od 16:00 do 18:00 a ve čtvrtek od 16:00 do 19:00.

Farní sbor Českobratrské církve evangelické v Praze 1, Staré Město, Praha 1, Salvátorská 1045/1, 110 00 Praha 1, IČ: 45701814. Určeno pro vnitřní potřebu, neprodejné.